

Környezeti nevelés – Ökoiskola – Pedagógiai Program

Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

Ezt a szemléletet szolgálja iskolánk környezetnevelési, és erre épülő öko programja.

Szemléletében a természet –és környezetvédelem, globális és helyi környezeti problémák, a hulladékgazdálkodás kérdésköreit beépítettük a hagyományos tanórák és a kompetencia alapú tanóráink menetébe. Emellett külön projekteket, témanapokat és témaheteket rendezünk illetve öko programokat szervezünk kimondottan tanórán kívüli foglalkozásokra.

Célunk, hogy iskolánk környezeti nevelése során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit. A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén. Öko szemléletű programjainkkal magasabb szintre emeljük iskolánk környezeti nevelési programját a fenntarthatóság érdekében. Ezáltal olyan pedagógiai folyamatot kívánunk követni, melynek során formálódik tanulóink környezettudatos magatartása és kialakul a környezetért felelős életvitele.

Az öko szemlélet tulajdonképpen egy környezetbarát iskola szemlélete

- amelyben meghatározó szerep jut a környezeti nevelésnek valamint a fenntarthatóság kérdéskörének.
- amely lehetőséget biztosít tanulóinak számára tanterven kívüli tanulási formákra (vetélkedők, pályázatok, erdei iskola, projektek), ezzel elősegíti a tanulók környezettudatos magatartásának kialakulását
- amely a szülőkkel és a helyi közösséggel együttműködve részt vesz a helyi környezeti problémák vizsgálatában, megoldásában
- amely technikai- gazdasági szinten igyekszik takarékosan bánni az energiaforrásokkal, csökkenteni a hulladékok mennyiségét, az iskola külső és belső környezetét esztétikusan kialakítani és megteremteni az egészséges iskolai munka feltételeit.

A fenntarthatóság megvalósításának eszközei, módszerei:

- az iskola tevékenységeiről és ezek környezetre való hatásáról évente felmérést készít, mely tartalmazza a tanulók és a nevelőtestület környezettudatosságáról szóló beszámolóját
- mindennapi működésében kiemelt figyelmet fordít a takarékos energiafogyasztásra, a környezetbarát termékek használatára, az ésszerű anyag-és hulladékgazdálkodásra. Lásd : Hulladékgyűjtési program, „Energia” program

- minden évben elkészíti öko munkatervét az iskolavezetés, a tanárok, az alkalmazottak, a tanulók és a szülők bevonásával
- az iskola arculata határozottan képviseli a fenntarthatóság, a környezettel harmonikus/környezetbarát, egészséges/ életvitel pedagógiai értékeit, környezettervet készít
- kapcsolatot tart fenn aktív, szervezettel: állatmenhely, fajmentők
- oktató-nevelő munkájában kiemelt helyet ad a helyi közösség életéhez kapcsolódó tevékenységeknek, bekapcsolódik a helyi településfejlesztésbe
- pedagógiai munkája a gyermekek életkorát és egyéni sajátosságait messzemenően figyelembe veszi, sokféle pedagógiai módszert vesz igénybe az öko szemlélet kialakításának érdekében – újszerű tanulásszervezési formák/témanapok, témahetek/, pedagógiai műhelymunka az öko csoport vezetésével, belső és külső továbbképzések, tanulásmódszertani foglalkozások, projektpedagógia
- a szabadtéri tevékenységek állandó részei az iskola helyi tantervének és az iskolai munkatervnek. A szabadtéri programok szervezésének fontos szempontja az egészséges életvitel.
- a diákokat bevonja az őket érintő döntések előkészítésébe, a diákönkormányzatban van környezetvédelmi felelős
- a házirend kiemelten foglalkozik az iskolában és környékén lévő természeti és épített értékek védelmével
- a nevelőtestület jártas a környezetvédelmi, fenntarthatósággal kapcsolatos témák tanításában, módszertanában és ezt alkalmazza is
- az iskola valamennyi dolgozója példát mutat a diákoknak a környezetbarát szemlélet, az egészséges életvitel tekintetében
- minden tanév munkaterve tervez az ökoiskola arculatához kapcsolódó környezet-és természetvédő programokat
- belső-és külső kommunikációs csatornái /honlap, faliújságok, városi újság/ tükrözik az ökoiskolai célokat
- együttműködik más, hasonló szemléletű iskolákkal, kiemelt feladat a partnerkeresés, partnerkapcsolat kialakítása (Telki, Perbál, Herceghalom iskolái)
- az iskolaépület környékén lévő természetes növényzet változatos és megkímélt, a telepített növényzet rendszeresen és szakszerűen gondozott. Fokozott figyelmet fordít a madárvédelemre/madárbarát iskola/, a komposztálásra, a gyógy-és fűszernövények gondozására. Rövidtávú tervek között a tanösvény és kerti foglalkoztató kialakítása szerepel. Lásd: „Tegyük szebbé környezetünket!” program
- az iskolai étkeztetés célja az egészséges, tápláló ételek és italok kínálása, a büfében pedig környezetkímélő és egészséges árukat is lehet vásárolni. Lásd: „Egészség” program

A környezeti nevelés és öko programok szinterei iskolánkban – ÖKO ARCULAT

Öko projektek, témahetek

A projekt nemcsak maradandó, szép élményekkel gazdagítja a diákokat, hanem a környezet megóvását az aktív állampolgárságra neveléssel és a környezeti neveléssel ötvözi, valamint közelebb hozza a diákokat saját településük kultúrájához, gyökereikhez.

Fontos, hogy a diákok dinamikus képességei (kezdeményezőkézség, önállóság és felelősségvállalás) is fejlődnek a projekt hatására. A csapatmunka során javul a kompromisszumkészség is. A feladatok megoldása során a résztvevők kommunikációs készségei is csiszolódnak. A létrehozott produktum segíti a diákokat képességeik felismerésében. Tudatosul bennük, hogy ők is sokat tehetnek környezetükért, ami igen fontos, hiszen sokan úgy érzik, egyedül kevesek ahhoz, hogy bármit tehessenek környezetük érdekében, és nem ismerik fel a bennük, illetve az összefogásban rejlő lehetőségeket. Nagy öröm a gyerekeknek, ha a közösségben valamilyen elismerésnek örvendő tevékenységet folytathatnak. Emellett a nagyobb szabadság miatt a tanórán kívüli nevelés gyakran hatékonyabb a tanórainál. A diákok jobban emlékeznek azokra az információkra, amelyeket valamilyen tevékenység közben saját maguk szereznek, tapasztalnak meg. A gyerekek lelkesedése annál nagyobb, minél több saját megfigyelés, közös, csapatépítő tevékenység kapcsolódik a tanuláshoz, munkához, és a probléma felismerése után maguk találják meg a lehetséges megoldásokat.

A projektek stratégiailag kiemelt céljai:

- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása
- Globális és helyi környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése
- A természet szeretetére nevelés, a gyerekek természettel való közvetlen élményekhez juttatása - A gyerekek lakóhelyük közelében található természeti értékek megismertetése
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés –hulladékkezelési program, válogatott hulladékkezelésre szoktatás
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés kerékpáros és gyalogos közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése
- A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése, gyakoroltatása
- Ökológiai gondolkodásmód kialakítása, fokozása a diákokban, szülőkből és a tanároknál
- A témában kiírt pályázatok figyelemmel kísérése

A célok eléréséhez szükséges készségek, kompetenciák kialakítása, fejlesztése:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás;
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód;
- problémaérzékenység,
- kreativitás;
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód;
- vitakészség, kritikus véleményalkotás;
- konfliktuskezelés és megoldás;
- értékelés és mérlegelés készsége.

Időpont	Program - Felelősök	Részvevők
2023. szeptember 20-29.	Hulladékgyűjtési program – Sulizsák Program – Pappné Polacsek Orsolya	Az iskola és a településünk
2023. október 4.	Állatok Világnapja - Pappné Polacsek Orsolya	Alsó tagozat
2023. október 12-15.	Hulladékgyűjtési program – Papírgyűjtés - Sugárné Vojta Szilvia	Az iskola és a településünk
2023. október 17.	Öko-délután: Termésvarázs – Pozsonyiné Bujdosó Tünde	Napközi
2023. december 4.	Elektronikai hulladékgyűjtési program - Sugárné Vojta Szilvia	Az iskola és a településünk
2024. március 22.	Víz világnapja - tantestület	Az iskola- alsó és felső tagozat
2024. április 22-26.	Fenntarthatósági témahét - Sugárné Vojta Szilvia	Az iskola- alsó és felső tagozat
2024. április 22-26.	„Egészség” program - Sportnapok, diákolimpiák – Pozsgai Szabina	Az iskola- alsó és felső tagozat
2024. április 22-26.	„Energia” program - Energialesen, fénymásoló papírfogyasztás csökkentése – Péter László, Kóródi Kristóf	Az iskola- alsó és felső tagozat
2024. május 10.	Madarak Fák napja – Állati jó bemutató - Pappné Polacsek Orsolya	Alsó tagozat és napközi
2024. június 3-14.	Szervezett erdei iskolák mind a nyolc évfolyamon	Az iskola- alsó és felső tagozat

A tanévben a pályázat benyújtásáig eltelt időre vonatkozóan a tervezett programok 100%-os részvétellel teljes mértékben megvalósultak. Az eredmények alátámasztják a fenntarthatósági tervezés hatékonyságát és inspirációt nyújthatnak a jövőbeli programokhoz.

1. Hulladékgyűjtési program

- papírgyűjtés évente kétszer – őszi 2023. október 12-15., tavaszi
- szemétyűjtés
- használt elemgyűjtés folyamatosan a kihelyezett gyűjtőedénybe
- műanyag gyűjtés szelektív hulladék projektek keretében
- háztartási elektronikai hulladék akciószerű gyűjtése: 2023. december 4.
- fáradt olaj gyűjtése folyamatos
- Sulizsák Program- használt ruhák gyűjtése: 2024. szeptember 20-29.

2. „Tegyük szebbé környezetünket!” program

- Az iskola kertjének, az iskola és óvoda közötti területnek megújítása és folyamatos gondozása: a terület felosztása és osztályok védelme alá helyezése
- új növények telepítése - fűszerkert, sziklakert, egyéb dísnövények, tanösvény
- kerti foglalkoztató létrehozása, magaságások létrehozása
- növények azonosító táblával ellátása a komposztálandó zöld hulladék, avar, stb. összegyűjtése és komposztálása
- madáretetők, madárodúk kihelyezése, téli madáretetés – madárbarát program elindítása
- Öko falújság, hirdetőtábla

4. „Energia” program

- „Energialesen” – az „EnergiaKommandó”: diákokból álló csoport rendszeres ellenőrző sétája, „őrjárata” az iskola egész területén – vízcsapok, világítás, szellőztetés-ablakbezárás stb., diákok figyelmeztetése, figyelemfelkeltő plakátok, írások közzététele az öko hirdetőtáblán – időközönkénti helyzetértékelés
- Energia-, víz- és papírfogyasztás minimalizálása, csapok elzárása, a termekben, folyosókon a szükségleteknek megfelelő időben égjen csak a lámpa.
- A fénymásoló papír-fogyasztás csökkentése, a kétoldalas papírhasználat ösztönzése (pl. selejt papírok röpdolgozat írásra tökéletesek).
- Környezetbarát tisztítószer használata
- megújuló energia- hőszivattyú
- napelemek (új épület)

5. „Egészség” program

- Egészségnevelési projektek, témahetek
- Cél az étkezéssel kapcsolatos műanyag hulladék (poharak és ételes dobozok) csökkentése és szelektív gyűjtése
- Kerékpáros és gyalogos közlekedést népszerűsítő programok
- Sportnapok, diákolimpiák

6. Szervezett iskolai projektnapok ill. projekthét

- Öko-délután: Termésvarázs 2023. október 17.
Öko-délután a napköziben: 2024. április 22-26.
- Fenntarthatósági témahét - Kinek kincs, kinek kacat: 2024. április 22-26.
- Jeles napokhoz, környezetvédelmi világnapokhoz kapcsolódó programok: Állatok Világnapja 2023. október 4., Föld napja 2024. április 22., Madarak Fák napja – Állati jó bemutató 2024. május 10., Víz világnapja 2024. március 22.
- Tematikus erdei iskolák szervezése mind a nyolc évfolyamon 2024. június 3-14.

7. Szabadidős programok

- Túrák, kirándulások: hétfélig és nagyobb lélegzetű kirándulások szervezése, természetjárás szűkebb környezetünk természetvédelmi értékeinek meglátogatása
- Környezetvédelmi vetélkedők, akadályversenyek szervezése
- Ismeretterjesztő előadások
- Rendszeres foglalkozások a Műemlék Magtár melletti tónál, a tó élővilágának megismerése védelme mind a négy évszakban

8. Tervezés a jövőre

- esővízgyűjtés megvalósítása

Törvényi háttér Általános szabályozás

Az **Alkotmány** környezetvédelemmel kapcsolatos paragrafusai:

8.§ 16.§ 18.§ 70.§

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól).

Természetvédelmi törvény (1996. évi LIII. Törvény)

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény

Nemzeti Környezetvédelmi Program (2031/1998. Kormányhatározat)

Nemzeti Biodiverzitás Stratégia a Globális Környezeti Alap és az UNEP (ENSZ) támogatásával 1999.

Hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény

Közoktatási szabályozás

1993. évi LXXIX törvény a közoktatásról

11/1994 (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről

1/1998 /VII.24/ OM rendelet

130/1995. (X. 26.) Korm. rendelet a NAT kiadásáról

63/2000. /V.5./ Korm. rendelet

28/2000. (IX. 21.) OM rendelet

4/2001. (I. 26.) OM rendelet